

SZARVASMARHAFÉLÉK III.

BIVALYOK

Dr. Kenéz Árpád
Állattenyésztési Teljesítményvizsgáló Kft.

Cikksorozatomban ezen részében két bivalyfajjal ismerkedhetnek meg olvasóink.

VAD VÍZIBIVALY (*BUBALUS ARNEE*)

Előfordulás: Főként India, Nepál, Bhután, Thaiföld, Kambodzsa területein él. Több országból már kiirtották: Laosz, Mianmar, Banglades, Vietnám, Srí Lanka. Mocsarakban, mocsaras erdőkben, nedves réteken legel. A tehenek 10-30 fős csoportba verődnek borjaikkal. Olykor egy bika is lehet a csoportban. Míg a fiatal bikák kisebb csapatokban, addig az idősebbek magányosan élnek.

Megjelenés: Az egyik legnagyobb szárazföldi állatfaj. A bikák kb. 20%-kal nagyobbak, mint a tehenek. A szőrzet közepes hosszúságú, ritka, hamuszürke, olykor feketés. Mindkét nem szarvat visel. Gyakran a bikák szarva vastagabb, de rövidebb, mint a teheneké. A szarv hossza elérheti akár a 120 cm-t is akár 200 cm-es terpesztéssel. A szarvak oldalra és hátrafelé görbülnek. A patáik jellegzetesen nagyok, ami a vizenyős, mocsaras élettér miatt alakult ki.

Marmagasság: 150-200 cm

Testhossz: 240-300 cm

Súly: 700-1200 kg

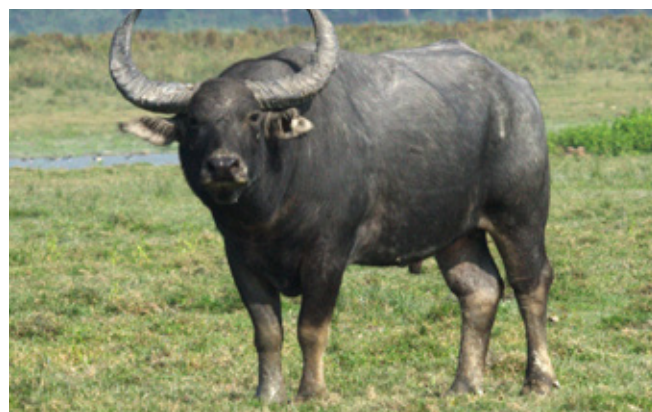
Szaporodás: Vemhességi ideje 310-330 nap.

Egyéb: A házi bivaly őse. Mintegy 5000 évvel ezelőtt házasították. Az IUCN felmérései szerint az egyedszám nem éri el a 4000-et, státusza ezért veszélyeztetett, amelynek fő okai az élőhelyeinek csökkenése, és a házi

bivallyal való keveredés. Természetes ellensége a tigris és a leopárd (főként a fiatal és legyengült egyedek esetében).

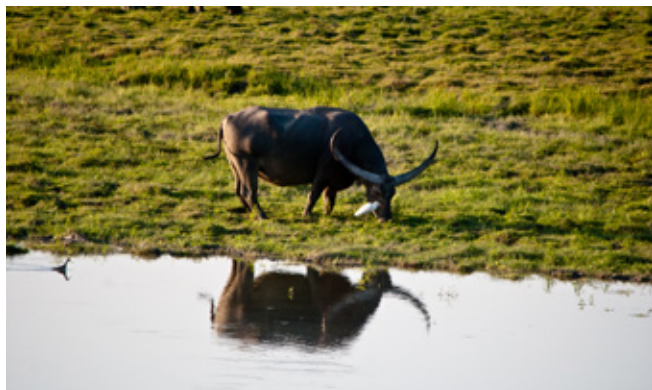
1. kép: Vad vízibivaly a Kaziranga Nemzeti Parkban (Fotó: Ray Cannon, <https://rcannon993.files.wordpress.com/>)

2. kép: Vad vízibivaly bika (Forrás: wikipedia)

3. kép: Vad vízibivaly tehén és borja. (Fotó: Aryndam Bhattacharya, Kaziranga N. Park, India, <http://www.arindambhattacharya.com/>)

4. kép: Legelő vad vízibivaly (Forrás: wikimedia)

HÁZI BIVALY (*BUBALUS BUBALIS*)

Előfordulás: A világ minden táján tenyésztik számos fajtájának több millió egyedét. Az állomány közel 60%-a Indiában található meg, de az arab országokban, Oroszországban és Iránban is jelentős állományai vannak. Európában is már évezredek óta jelen van. Főként a Balkánon (Albánia, Görögország), Romániában, Törökországban és Olaszországban kedvelt állat. Az olasz tejtermelésre és a mozzarella előállításra szelektált állományai világhírűek. Hazánkban is ezek kerültek meghonosításra az elmúlt évtizedekben, bár Magyarországról a történelem során már a 11. századtól vannak leírásaink bivalytartásra vonatkozóan. A vizenyős, mocsaras területeket kedveli, így az itt élő lágyszárúakat (palkafélék, pázsitfűvek) is szívesen fogyasztja. Kimondottan jól tartható hazánkban, de a keményebb teleket nehezebben viseli, mint a rideg tartású szarvasmarhák.

Megjelenés: A házi bivaly két típusát különítik el testalkat szerint. A finomabb vagy folyami típust inkább tejtermelésre, míg a durvább (mocsári) típust igavonásra és húzáért tenyésztik. A szőrzet ritka, színe palaszürke vagy feketés, de ritkán előfordul a fehéres is, amit szőke bivalynak neveznek. Indonéziában sűrű-szürk-fehér foltos fajtáját szent állatként kezelik (Tedong bonga). Szarva akár a 60 cm-t is elérheti, fekete, külső ívén bordázott, alakja fajtánként erősen változó.

Marmagasság: 150-180 cm

Testhossz: 240-300 cm

Súly: 350-1100 kg

Szaporodás: Kb. 3 éves korukra válnak ivaréretté. A vemhesség kb. 280-330 napig tart.

Egyéb: Többes hasznú állat. A mozzarella sajt és a bivalyhús kedvelt élelmiszer. Bőre erős, minőségi termékek készíthetők belőle. Szarvából íjak, kés- és bicskamarkolatok, egyéb dísz vagy használati tárgyak készíthetők (fésű, fogantyú, tányér, pohár, hangszerek stb.), de a csontja is felhasználható, akár csak a többi marhafajé. Erős, jó igavonó állat.

5. kép: Házi bivalyokon járőröző brazil rendőrök (forrás: nypost.com)

6. kép: Sahin Gábor patkolókovács, történelmi újrátjátszó Vezér nevű bivalyával az igavonást gyakorolják (Fotó: Brázik Bettina). (forrás: nypost.com)